

Antikvarisk kontroll vid restaurering av
fäbodbyggnader på

Olols vall i Våsbo

Västra Roteberg 9:2
Ovanåker socken och kommun
Lst dnr 435-13281-09

Mimmi Göllas 2010

Foto: Mimmi Göllas, MiGo Byggnadsvård där annat inte anges

Sammanfattning

Våsbo fäbodan ligger ca 15km nordväst om centrala Edsbyn, Ovanåkers kommun, och ca 10km från hemgårdarna i byn Västra Roteberg. Vallområdet ligger på en sluttning som utgör södersidan på ett mindre bergskrön norr om sjön Norra Våsen. Inom fäboden finns sju vallrutor varav fyra; Lassas, Skomakra, Haga och Olols, ingår i kulturreseptatet. Våsbo fäbodan är kulturreseptat sedan 2008 och ingår i riksintresset K559 Ovanåkers fäbodskog.

Länsstyrelsen Gävleborg beviljade bidrag till åtgärderna (dnr 435-13281-09) på Olols lada. I mitten av juni 2010 påbörjades arbetena och avslutades med en slutbesiktning den 29 juni samma år. Arbetena utfördes av Håkan Hildingsson, Roteberg, och Per "Lång-Pelle" Ohlsson, Knåda. Antikvarisk kontrollant var Mimmi Göllas, Edsbyn.

Arbetena omfattade byte av rötskadat timmer och omläggning av tak på en hólada tillhörande Olols.

Arbetena är mycket väl utförda och därmed kan byggnadsvårdsbidraget betalas ut.

Mimmi Göllas
2010-08-03

Administrativa uppgifter

Fastighetsägareombud	Våsbovallarnas sambruksförening c/o Patrik Uhras, Rotebergsv. 211a, 828 34 Edsbyn	
Länsstyrelsens handläggare	Kulturmiljö, Barbro Hårding Länsstyrelsen Gävleborg, 801 70 Gävle	
Entreprenör	Håkan Hildingsson, Rotebergsv. 134, 828 33 Edsbyn Per Ohlsson, Rundsv. 11, 828 94 Edsbyn	
Antikvarisk kontrollant	MiGo Byggnadsvård genom Mimmi Göllas, Ovanåkersvägen 10B, 828 34 Edsbyn	
Besiktningsunderlag	MiGo	2009-10-28
Beslut	dnr 435-13281-09	2010-02-23
Slutbesiktning	MiGo	2010-06-29
Rapport	MiGo	2010-08-03

Våsbo fäboddar

Våsbo fäboddar ligger ca 15km nordväst om centrala Edsbyn i Ovanåkers kommun, och ca 10km från hemgårdarna i byn Västra Roteberg. Vallområdet ligger på en sluttning som utgör södersidan på ett mindre bergskrön norr om sjön Norra Våsen. Inom fäboden finns sju vallrutor varav fyra; Lassas, Skomakra, Haga och Olols, ingår i kulturreseptatet.

Ladan som nu har restaurerats är en liten klumpalada, dvs. rundtimmerlada, som använts för höförvaring. Den står långt ned på tåkterna vid slättermarken.

På Olols åtgärdades har flera mindre skador som lyft av lador och justering av grunder genomförts med byggnadsvårdsbidrag under år 2009 (1st dnr 435-18284-08).

Kulturhistorisk värdering

Våsbo fäboddar är kulturreseptat sedan 2008 och ingår i riksintresset K559 Ovanåkers fäbodskog.

Bakgrund

Länsstyrelsen Gävleborg beviljade bidrag till åtgärderna (dnr 435-13281-09) på Olols lada. I mitten av juni 2010 påbörjades arbetena och avslutades med en slutbesiktning den 29 juni samma år. Arbetena utfördes av Håkan Hildingsson, Roteberg, och Per "Lång-Pelle" Ohlsson, Knåda. Antikvarisk kontrollant var Mimmi Göllas, Edsbyn.

Restaureringens syfte

Arbetena syftade till att rädda byggnaden som stod djupt ned marken med rötskadade syllar och upptill ett dåligt tak.

Allmänt

I protokollet benämns väggarna A, B, C och D där A är vägg med huvudingång och B nästföljande vägg medurs. Stockar numreras nerifrån där 1 är syllstock i kombination med väggbeteckning, t.ex. är A1 framsidans syllstock.

Byggnadsbeskrivning

Den restaurerade byggnaden är en liten rundtimmerlada med långsidesingång som ursprungligen har använts till höförvaring. Idag är den inte i bruk. Stockarna har tydliga spår av att de har huggits av med yxa, inte sågats, och är sotade efter svedjebrand. På taket ligger onduline och plåt. Underliggande spåntak saknas. Ladan är troligen flyttad då golv saknas och även rester av spåntaket är borta.

Skador

Ladan stod på fuktig mark och syllarna hade sjunkit ned i jorden. Taket bestod av onduline och plåt. Ondulinen var av ålder mjuk och dålig.

Genomförda åtgärder

Träd och sly närmast byggnaden har tagits ned.

Ladan är lyft och ställd på nya hörnstenar. Stommen flyttades ca 30cm för att hamna på befintliga grundstenar. Nya golvåsar har lagts in. Det är löst inlagda och vilar på två bärlinor som ligger på sten lika som de tidigare åsarna. Ladan har lämnats golvlös.

Det var tänkt att ladan skulle flyttas från sin blöta plats men flytten blev inte av då det inte finns någon bättre plats att ställa den på. En dränering, så att vatten leds ned i åkerdiket, ska göras.

Syllvarvet är bytt runt om p.g.a. röta. Dessutom har väggtimmer bytts p.g.a. röta och krosskador som hade gjort att utknutar klämts ihop och ramlat av. Väggtimmer som bytte var A2 till vänster om dörr, B8, C2, C9 och D9.

Taket är omlagt till en ny galvaniserad pannplåt med plåtnock. Eftersom det inte fanns något undertak att anpassa efter kunde plåten dras ut så den täcker de nya vindskivorna. Plåtläkten är ny.

2009-10-28: Ladan står nedsjunken i marken vilket har gett röta i syllar och golvåsar.

2009-10-28: Krosskador i väggtimmer, sly nära väggen och vattensamlingar bakom ladan har gett skador.

2010-06-29: Tak och grund är åtgärdade.

2010-06-29: Ladan efter färdigställandet.

Kommentar

Arbetena är mycket väl utförda och därmed kan byggnadsvårdsbidraget betalas ut.

Framtida underhåll

Det finns risk för att ladan sjunker även i fortsättningen eftersom marken är fuktig.

Källor

Besiktningar 2009-06-29, 2010-06-29

Sändlista

Våsbovallarnas sambruksförening, c/o Patrik Uhras – e-post

Barbro Hårding, Länsstyrelsen Gävleborg, Kulturmiljö, 801 70 Gävle